চেমেষ্টাৰ শেষ

ছয়টা বজাত গুড়ি-গুড়ি বৰফ পৰিব ধৰিলে আৰু চাৰে ছয়টা বজাত মোৰ মাণ্টেলটো বগা হৈ গ'ল। মই আনা আৰু য়ানচক বিচাৰি লুড্‌ভিগ্‌ষ্ট্ৰাচেলৈ গ'লোঁ। লুড্‌ভিগ্‌ষ্ট্ৰাচে জনহীন, গেছৰ লাইটবোৰ বৰফে ঢাকি ধৰিলে, ৰাস্তাটো আৰু গছৰ ডালবোৰ আৰু ঘৰৰ ৰঙা চালবোৰো বগা হৈ গৈছে। প্ৰফেছৰ ল্যুৰাৰ ঘৰটোৰ সন্মুখৰ আৱৰ্জনাৰ ধামাটো আৰু পাৰ্ক কৰি থোৱা মটৰ গাড়ীখনো বৰফে ছাটি ধৰিছে। বৈ-বৈ বতাহৰ ঝাপ্‌টা মাৰিছে, ক্ষীণ গেছলাইটবোৰৰ চাৰিওপিনে গুড়ি-গুড়ি বৰফ ঘূৰ্ণী খাইছে। মই বুজিলোঁ মোৰ জোতাৰ তলেৰে ঠাণ্ডা সোমাব ধৰিছে, ভৰিৰ তলুৱা দুখন প্ৰায় হিম হৈ গৈছে। এন্ধাৰ দুৱাৰমুখত বৈ শুনিলোঁ এক নম্বৰ বাছখনৰ শব্দ দূৰত মিলি গ'ল। মই ভাবিলোঁ, এইখনতে আহিব পাৰিলোঁহেঁতেন, আৰু মই ঘণ্টা টিপিলোঁ।

এটা ড্ৰেছিংগাউন পিন্ধি হেৰ্ লাংবাইন্ আহি দুৱাৰ খুলি দিলে।

“শুভ সন্ধ্যা।” “শুভ সন্ধ্যা।” “আপোনাক আমনি দিয়া বাবে দুঃখিত, মই ডাৰ্ভাচক বিচাৰিছোঁ।” “ঠিক আছে, কোনো আমনিৰ কথা নহয়। ১৭ নম্বৰ কোঠালি –।” “হয়, মই জানো, ধন্যবাদ।” “অ, হয়তো, আপুনি তো আহিয়েই থাকে —।”

অকল আহিয়েই থাকোঁ নহয়, এই ঘৰটোৰ ৰুম দুটা ময়েই আনাহঁতক যোগাৰ কৰি দিছোঁ। আনা ডাৰ্ভাচ্ আৰু য়ানচ্ ডাৰ্ভাচ্ দুয়ো হাংগেৰীয় ভগনীয়া। আজি এবছৰ আগেয়ে দুয়ো যেতিয়া হাংগেৰীৰপৰা জাৰ্মানীলৈ পলাই আহে, তেতিয়া দুয়োৰে হাতত আছিল মাথোঁ দুটা চুটকেচ। তাৰপাছত য়ানচে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হাংগেৰী-পুঁজিৰ সাহাৰ্য পাইছে, আনাইও তাইৰ পঢ়াৰ মাজে-মাজে অ'ত-ত'ত কাম কৰিছে, লাহে-লাহে সিহঁতৰ অৱস্থা কিছু ভাল হৈছে। য়ানচ পদাৰ্থবিজ্ঞানৰ ছাত্ৰ, আনাই ভাষাতত্ত্ব পঢ়ে। কেতিয়াবা আনাই মোক ইংৰাজী ব্যাকৰণৰ কথা সোধে (মই স্থানীয় ইস্কুল এটাত ইংৰাজী পঢ়াওঁ), মই প্ৰমাদ গণো। য়ানচে অন্যমনস্কভাৱে কিবা এবিধ বিষাক্ত চিগাৰেট খায় আৰু বক্তৃতা দিয়ে (মোক, আনাক, চহৰৰ সকলোকে) প্ৰিন্সটনত থকা হাংগেৰীয় গণিতজ্ঞ য়হান ফন নয়মানৰ কথা, বুডাপেষ্টৰ ৰাস্তাত ছাত্ৰৰ বেৰিকেড আৰু বিদেশী টেঙ্ক, আৰু কেনেকৈ তাপ কমি গ'লে ধাতুবোৰৰ চুম্বকত্ব বদলি যায়। স্পষ্ট বুজা যায় যে পদাৰ্থবিজ্ঞান তাৰ জীৱনৰ এটা অংশ, আৰু ইতিমধ্যেই ‘দ্বিতীয় পদাৰ্থ বিজ্ঞান ইনষ্টিট্যুট'ত এটা গুজব ওলাইছে যে অহা ছেমেষ্টাৰৰপৰা প্ৰফেছাৰ ভাইংচোকাৰে ‘ডে'ন্ উংগাৰ'ক (অৰ্থাৎ ‘হাংগেৰীয়টোক') এজন এছিষ্টেণ্ট কৰি লোৱাৰ কথা ভাবিছে। ঘৰৰ অভাৱত সিহঁতে বিয়া কৰাব পৰা নাছিল অতদিনে, আজি তিনিমাহ আগলৈকে। যিহওক এই ছাত্ৰ-বৰ্ডিংটোৰ ‘ব্যৱস্থাপক' হেৰ্ লাংবাইনৰ লগত ভাগ্যক্ৰমে মোৰ চিনা-জনা আছিল (হে'ৰ লাংবাইন আইনৰ ছাত্ৰ আৰু ডাবা ক্লাবৰ সম্পাদক, সেই সূত্ৰেই মোৰ লগত চিনা-জনা), তেওঁ ক'লে, “ঘৰ? এই চহৰত ইমানবোৰ ছাত্ৰ হাবাথুৰি খাই ফুৰিছে, ইয়াত নৱদম্পতিৰ কাৰণে ঘৰ? অসম্ভৱ...কি ক'লে? হাংগেৰীয় ভগনীয়া? আঃ, সেইটো এটা সম্পূৰ্ণ বেলেগ কথা! হাংগেৰীয় ভগনীয়া বুলিয়েই আমাৰ জাৰ্মানসকলৰ এটা বিশেষ নৈতিক দায়িত্ব আহি পৰে। আমাৰ বহুতো অতীতৰ দুৰ্নাম...হয়, হাংগেৰীয় ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কথাটো বেলেগ, তেওঁলোকক লৈ আহিব এদিন, দেখা যাব কি কৰিব পৰা যায়...”

হেৰ্ লাংবাইনৰ এই ‘উপকাৰী' মনোভাবৰ কথা অৱশ্যে মই য়ানচক কোৱা নাই, ক'লে এখন কাজিয়াৰ সৃষ্টি হ'ব—হাংগেৰীয়সকলৰ মেজাজ বৰ শীতল নহয়।

হে'ৰ্ লাংবাইনে ক'লে যে তেওঁ আজি সন্ধিয়া ওলোৱা নাই, তেওঁৰ অলপ ইনফ্লুৱেঞ্জাৰদৰে কৰিছে, প্ৰায় ৩৮ ডিগ্ৰী জ্বৰ আছে। তেওঁ ক'লে যে হে'ৰ্ ডাৰ্ভাচ সম্ভৱতঃ ঘৰত নাই, ওলাই যোৱা দেখিছে, কিন্তু ফ্ৰাউ ডাভাৰ্চৰ হেনো মূৰ বিষাইছে, বোধকৰোঁ ৰুমতে আছে। য়ানচ অৱশ্যে ঘৰত নথকাৰে কথা, মই জানো, কাৰণ আজি সন্ধিয়া মান্‌ফ্ৰেডৰ জন্মদিনৰ পাৰ্টী আছে, ৰাট্‌হাউচৰ বে'চ্‌মেণ্টৰ ৰেষ্টুৰেণ্টখনত (অৰ্থাৎ ‘ৰাট্‌চ্‌কে'লাৰ'ত)। মোৰ হে যোৱা নহ'ল।

এন্ধাৰ হলঘৰটোৰে আগুৱাই গ'লোঁ। বেছিভাগ দুৱাৰেই বন্ধ, বেছিভাগ দুৱাৰৰ তলেৰে কোনো পোহৰৰ ৰেখাও ওলোৱা নাই। মই মনত পেলালোঁ যে আজি শনিবাৰ আৰু শনিবাৰে ‘মে'ন্‌জা'ত (ছাত্ৰ-কেণ্টিনত) নাচ হয়। ডক্টৰ হাইডুৰ বন্ধ দুৱাৰখন পাৰ হ'লোঁ। ডক্টৰ হাইডুও এজন হাংগেৰীয় ভগনীয়া, কংকালসাৰ দেহ, চছ্‌মা, বুদ্ধিজীৱী টাইপ ছাপদাড়ি, কথাই-কথাই তেওঁৰ টিকিচ্‌কৈ খং উঠে। ডক্টৰ হাইডু গোটেই জাৰ্মান জাতিৰ ওপৰত বিৰক্ত হৈ আছে। লগত ভনীয়েক আনিতা থাকে। ফ্ৰলাইন্ আনিতা হাইডু কিন্তু বেছ শকত-আৱত, দেখিলে বিশ্বাস নহয় যে তাই ভায়লিন বজায় (হাংগেৰীয় জিপচি বাজনাও নহয়, মৎচাৰ্ট্ আৰু ব্ৰাঃম্‌চ্)। তেওঁৰ ঘৈণীয়েক এখন বেলেগ চহৰত আছিল, একেলগে পলাই আহিব নোৱাৰিলে (বেলেগ এদল ভগনীয়াৰ লগত অহাৰ কথা আছিল, কিন্তু সেই দলটো সীমান্তত ধৰা পৰে আৰু বুডাপেষ্টলৈ উভতি যাবলগীয়া হয়)। ডক্টৰ হাইডুৱে কিবাকৈ হাংগেৰীয় ছেমিনাৰত কামত সোমাইছে, আনিতাকো পঢ়িবলৈ নাম লগাই দিছে। আজৰি সময়ত কেইজনমান স্বদেশী ভাইৰ সহায়ত অকস্মাৎ এখন প্ৰবাসী হাংগেৰীয় কাগজ চাইক্ল'ষ্টাইল কৰি উলিয়ায়, আৰু ভাবি মৰে কেনেকৈ হাংগেৰীখন পুনৰ স্বাধীন কৰিব (আৰু কেনেকৈ ঘৈণীয়েকক হাংগেৰীৰপৰা কৰ্তৃপক্ষৰ চকুত ধূলি দি বাহিৰ কৰি আনিব!), ডক্টৰ হাইডু আৰু আনিতা এই দুৰ্যোগৰ মাজত ক'লৈ গৈছে? হয়তো ক'লৈকো যোৱা নাই, হয়তো হাংগেৰীয় আটাইকেইজন য়ানচৰ কোঠাত লগলাগি কলৰব কৰিছে বা হাংগেৰীয় ‘গুলাঃচ্' ৰান্ধিছে, কোঠাটোত নাভূত-নাশ্ৰুত মচলাৰ গোন্ধ বাহিৰ হৈছে। এই গোলমালৰ মাজত বেখাপ্পা ভাবে একো অসম্ভৱ নহয়—ৰোমাণ্টিক প্ৰকৃতিৰ কোনোবাই উচ্চৈঃস্বৰে আলেক্‌জেণ্ডাৰ পেট্যফিৰ কবিতা এটাৰ জাৰ্মান ভাঙনি পঢ়িছে—

কেতিয়াও, কেতিয়াও, যেন তাই নাজানে

কেনেকৈ তাই, আঃ, কেনেকৈ তাই মোৰ হৃদয় ভাঙিলে,

আৰু অইন কোনোবাই আপত্তি কৰিছে—ভাঙিলে? Zerrissen? নহয়, zerriseen মানে ছিঙি যোৱা, টুকুৰা-টুকুৰা হৈ যোৱা...। মই জানো য়ানচ ঘৰত নাই, তথাপি মোৰ মনলৈ ছবি ভাহি আহিল, আনাৰ ৰেকৰ্ডপ্লেয়াৰটো বাজিছে, বে'নী গুড্‌মেনৰ ক্লাৰিনেটৰ দীঘল, উত্তপ্ত টান, য়ানচে ভৰিৰে তাল দিছে (নিৰ্লিপ্তভাৱে আনাই ভূৰ্ষ্ট আৰু গাখীৰৰ হিচাপ লিখিছে বধিৰৰদৰে), কোনোবাই উল্লেখ কৰি পেলালে ফন্ নয়মানৰ নাম, উত্তেজিত হৈ য়ানচে ৰেকৰ্ড বন্ধ কৰি দিলে মুহূৰ্ততে। মই অনুমান কৰিব পাৰিলোঁ, নিৰ্বিকাৰভাৱে ল'ৰা-ছোৱালী সকলোৰে

মাজত শোৱা-পায়জামা আৰু গেঞ্জিটো পিন্ধি (যিটো কাণ্ড দেখিলে জাৰ্মান ল'ৰা মূৰ্ছা যাব) ডক্টৰ হাইডু বহি গৈছে, আলুৰ বাকলি বা মটৰগুটিৰ বাকলি এৰাইছে, মাজে-মাজে আনিতাৰ চুলিত মেকুৰীক মৰম কৰাৰদৰে হাত ফুৰাইছে, আৰু কৈছে যে জাৰ্মানসকল বৰ্বৰ হৈ থকাৰ এটা প্ৰধান কাৰণ এয়ে যে সিহঁতে মুখৰোচকভাৱে খাব নাজানে...

ফ্ললাইন ফন ডীৎচে'ৰ কোঠাটো পাৰ হ'লোঁ (এজনী জাৰ্মান সাহিত্যৰ ছাত্ৰী), তাইৰ চাইকেলখন বাহিৰতে বেৰত আঁউজাই থোৱা আছে, বোধকৰোঁ ক'ৰবালৈ যাব ওলাইছিল বৰফ পৰাৰ আগে-আগে (ফ্ললাইন্ ফন ডীৎচে'ই ক'ব পাৰিব, মই ভাবিলোঁ, কি-কি অৰ্থত zerrissen শব্দটো কবিতাত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি! পেট্যফি তৰুণ হাংগেৰীয় কবি—২৪ বছৰ বয়সতে হাংগেৰীয় স্বাধীনতাৰ যুদ্ধত যাৰ মৃত্যু হৈছে—পেট্যফিৰ কবিতা তাই হয়তো ভাল পাব?)...তাৰ পাছৰ দুৱাৰবোৰত কেইবাটাও অপৰিচিত জাৰ্মান ল'ৰাৰ নাম, গণিতৰ এজন ভাৰতীয় ৰিছাৰ্চ ছাত্ৰ, তাৰ পাছত লিয়' কু'ন্ সমাজনীতি পঢ়ে। সিও এটা হাংগেৰীয় ভগনীয়া, সিও কোঠাত নাই। হঠাৎ সি এজনী জাৰ্মান সহপাঠিনীৰ লগত ঘূৰিব আৰম্ভ কৰি দিছে কিছুদিনৰপৰা, ব্যাপাৰটো জমিছে মাত্ৰ, সিহঁত নিশ্চয় 'মেন্জা'ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ভিৰলৈ যোৱা নাই, হয়তো চহৰৰ উপকণ্ঠত কোনো নিৰ্জন 'ক্লাইপে' এটাত বহি আছে, বা চিনেমাৰ উষ্ণ এন্ধাৰত।

গ্যুন্টাৰ্ গ্যেৰ্‌লাখৰ কোঠাত পোহৰ আছে (অস্বচ্ছল অৱস্থাৰ জাৰ্মান ছাত্ৰ) আৰু ভিতৰৰপৰা টাইপৰাইটাৰৰ খট্‌খট্ শব্দ আহিছে; ছেমেষ্টাৰ শেষ হ'বৰ হ'ল, তেওঁৰ ডিছাৰ্টেশ্যনখন জমা দিবৰ সময় আহিছে, বোধকৰোঁ তাকেই টাইপ কৰিছে, গুৰু-গম্ভীৰ নাম ঃ 'যুদ্ধোত্তৰ বাল্টিক শক্তিসমূহৰ পৰিপ্ৰেক্ষিত জাৰ্মান গণতন্ত্ৰ'। মই হাঁহিলোঁ, মোৰ মনত পৰিল, নাক কোঁচাই হাত জোঁকাৰি পৰম পৰিতৃপ্তিৰে ডক্টৰ হাইডুৱে কৈছে, "বিশ্বাস নকৰিব, যুদ্ধৰ পাছত যোৱা দহবছৰে জাৰ্মানসকলে এটা নতুন শব্দ শিকিছে, সৰু ল'ৰাই নতুন পুতলা এটা পোৱাৰদৰে সেইটোকে লৈ লম্ফ-জম্ফ লগাই দিছে—'গণতন্ত্ৰ', 'ডেমক্ৰাচী'..."

ইষ্ট্‌ভানৰ কোঠাত পাৰ হ'লোঁ—আৰু এটা হাংগেৰীয়, তাৰ কোঠাত কিন্তু পোহৰ আছে (বতৰ বেয়া সঁচা, কিন্তু বতৰৰ লগত সম্বন্ধ কি?), দুৱাৰত টুকুৰিয়াবৰ মন গ'ল, এনেতে মনত পৰিল যে তাক মই ইংৰাজী শিকাইছিলোঁ, তাৰ পইছা সি মোক এতিয়াও দিয়া নাই। এতিয়া তাৰ ৰুমত সোমালে কোনে জানে সি কি ভাবিব। আগুৱাই গ'লোঁ। জেপত হাত দিলোঁ। বস্তুটো আছে। এটা কফি-মেশ্বিনৰ ৰিং। আনাহঁতৰ ইটালীয়ান এস্প্ৰেচ' কফিৰ যন্ত্ৰটোৰ ইস্পাতৰ ৰিং এটা ভাঙি গৈছিল, এই সৰু বিশ্ববিদ্যালয় চহৰখনত সেইটো পোৱা নাযায়, আমাৰো এস্প্ৰেচ' খোৱা বন্ধ হৈ গৈছিল। মই হাম্বুৰ্গলৈ যাওঁতে সিহঁতে ভঙা ৰিংটো লগতে দি পঠিয়াইছিল, নতুন ৰিং এটা আজি হাম্বুৰ্গৰপৰা লৈ আহিছোঁ, এই বতাহ-বৰফৰ মাজেৰে লুড্‌ভিগ্‌ষ্ট্ৰাচে—২৭-লৈ অহাৰ এটা ভাল উপলক্ষ্য।

১৭ নম্বৰ কোঠাত টুকুৰিয়ালোঁ। ভিতৰৰপৰা আনাৰ কণ্ঠই ক'লে, "সোমাই আহক।" দুৱাৰখন খুলিলোঁ। এটা ব্লু-জীন্ পিন্ধি আনা কাউচখনত দীঘল দি হাইন্‌ৰিখ্ ফন্ ক্লাইষ্টৰ চুটি গল্প পঢ়ি আছিল, মুখখন সেমেকা পৰিছে, কাষৰ সৰু টেবুলখনত কেইটামান মূৰৰ বিষৰ টেবলেট আৰু আধা গিলাচ পানী। 'কিয়ান্টি' মদৰ বটলৰপৰা কৰা টেব্‌ল লাইটটো জ্বলিছে, টাইপৰাইটাৰটোত য়ানচৰ ডিছাৰ্টেচনখনৰ এটা পৃষ্ঠাৰ আধালৈকে টাইপ কৰা কাগজ এখিলা এতিয়াও লগোৱা আছে। য়ানচৰ হাতৰ আখৰ ক্ষুদ্ৰাতিক্ষুদ্ৰ আৰু জঘন্য, এটা পেৰাগ্ৰাফ পঢ়িলে মোৰেই চকু বিষাব ধৰে, আনাই তাকে বোধহয় কালি বহু ৰাতিলৈকে টাইপ কৰিছে, আশ্চৰ্য কি যে তাইৰ মূৰ বিষাইছে!

আনা উঠি আহিল। তাইৰ মুখখন মাকৰ ফটোৰ মুখখনৰদৰে (ফটোত অৱশ্যে মাকৰ মূৰত এখন কাপোৰ বন্ধা আছে), কিন্তু এই মুহূৰ্তত বৰ শেঁতা পৰিছে। (ফটোখন তাই সকলোকে দেখুৱায় আৰু কয়, "মই নিজেতো দেখিবলৈ একো নহওঁৱেই, মাৰ ফটোখন দেখুৱায়েই মই অলপ গৰ্ব কৰি লওঁ।" মোৰ বিশ্বাস, মাকেও জীয়েকৰ ফটো এখন দেখুৱাই একে কথাকে কয়)। চুলিত কেইটামান কাঠৰ পিন মাৰি থৈছে, বোধকৰোঁ চুলি বান্ধিছে, গ্ৰীনৰুমত প্ৰস্তুত হ'ব ধৰা এজনী অভিনেত্ৰী যেন দেখা গৈছে।

"অ' আপুনি আহিছে!" আনাৰ মুখ উদ্ভাসিত হ'ল, তাৰপাছত লগে-লগেই আকৌ সেমেকা পৰিল। "এঃ, আপোনাৰ মান্টেলটো একেবাৰে বগা পৰি গৈছে—আপোনাৰ মূৰটোও।"

মই মুখ টিপি হাঁহিলোঁ।

"হাম্বুৰ্গৰপৰা কেতিয়া আহিল? চাওঁ, মান্টেলটো খোলক—"

"আজি দুপৰীয়া আহিলোঁ', মই ক'লোঁ আৰু মান্টেলটো খুলি এবাৰ দুৱাৰৰ বাহিৰত জোঁকাৰিলোঁ, আনাই হলঘৰৰ হুক এটাত মান্টেলটো ওলোমাই দিলে। মোৰ চুলিবোৰৰ মাজেৰে আঙুলি চলাই আৰু কিছু বৰফ জোঁকাৰি পেলালোঁ, হলঘৰৰ কাৰ্পেট নোহোৱা মজিয়াত বগা বৰফৰ গুড়িবোৰ গলি যাব ধৰিলে।

"এইপিনে—"

দুৱাৰৰ বাহিৰৰ মেট্‌খনত জোতাযোৰ দুৱাৰমান ঘঁহি ভিতৰলৈ আহিলোঁ, আকৌ এবাৰ হাঁহিলোঁ, আৰু তেলৰ ষ্ট'ভটোৰ কাষত কাউচখনত বহি লৈ হাতমোজাযোৰ খুলি হাত সেকিব আৰম্ভ কৰি দিলোঁ। কাউচখন লুটিয়াই-মেলি দিলে ৰাতিৰ কাৰণে এখন বিছনা হয়। ইমান সময়ে বুজিলোঁ, মোৰ হাতৰ আঙুলিবোৰ ঠাণ্ডাত অসাৰ হৈ গৈছে। তেলৰ ষ্টভটো পুৰণি, বেয়া হৈছে, উত্তাপতকৈ ধোঁৱা ওলাইছে বেছি, কিন্তু বোধহয় বন্ধ কোঠাটোত বহু সময়ৰপৰা জ্বলিছে, বেছ এটা আমেজৰ সৃষ্টি হৈছে। কোঠাটোৰ দুয়োখণ্ডতে আমেজৰ সৃষ্টি হৈছে। কোঠাটোৰ মাজভাগত কোনো সীমাৰেখা টনা নাই, কিন্তু সকলোৱে জানে কোঠাটোৰ দুটা খণ্ড, সোঁহাত আনাৰ, বাওঁহাত য়ানচৰ। য়ানচৰ খণ্ডৰ দেৱালত কাণ্ডিন্‌স্কিৰ জ্যামিতীয় ডিজাইন (কাণ্ডিন্‌স্কি আনাই বুজি নাপায়), আনাৰ খণ্ডৰ দেৱালত পিকাচ'ৰ 'হাৰ্লেকিন্ পৰিয়াল' (য়ানচে পিকাচ' বুজি নাপায়)। আনাৰ ফুলদানীত টিউলিপ, য়ানচৰ ফুলদানীটো ছাইদানীত পৰিণত হৈছে।

"আপোনাৰ মূৰ বিষাইছে?"

"এতিয়া ভাল পাইছোঁ। কেইবাটাও বড়ি খালোঁ। এই দুৰ্যোগৰ মাজেৰে নো কি বুলি ওলালহি?"

"কৰিবলগীয়া একো নাছিল", মই ক'লোঁ, এটা চিগাৰেট জ্বলালোঁ, আৰু হাঁহিলোঁ। আনাইও হাঁহিলে। আনাই নিশ্চয় বুজিলে, সৰু বিশ্ববিদ্যালয় চহৰখনৰ চাৰিওটা চিনেমাঘৰৰ চাৰিওখন ছবি মই কেতিয়াবাই চাই শেষ কৰিছোঁ, আৰু 'ক্লাইপে'বোৰত বন্ধ দুৱাৰৰ ভিতৰত চিমনিবোৰত ৰঙা-ৰঙা কয়লা জ্বলিছে, সঁচা, কিন্তু 'ক্লাইপে'বোৰ মোৰ পৰিচিত মুখেৰে ভৰি পৰিছে, ৰাস্তাৰ দুৰ্যোগৰপৰা সকলোৱে তাতেই সোমাই পৰিছে।

"বাছেৰেইনো নাহিল কেলেই?"

হাঁহিলোঁ। আনাইও হাঁহিলে। বাছত বহুত মানুহ।

"যাক, আপুনি আহিছে, ভালেই হৈছে, গল্প কৰা যাব।"

অৰ্থাৎ আনাই ক'ব, মই শুনিম।

"আপোনাক দিবলৈ যে আজি একোৱেই নাই। হে'ৰ্ স্পে'খ্‌টে কালি এবটল 'মজে'ল্‌ভাইন্' লৈ আহিছিল, বৰ সোৱাদ। কিন্তু য়ানচ্ আৰু ডক্টৰ হাইডুৱে মিলি—"

আনাই খিৰিকিৰ কাৰ্নিচৰ ওপৰৰ শূন্য মজে'ল্‌ৱাইনৰ বটল এটাৰ পিনে ইংগিত কৰিলে আৰু হাঁহিলে।

"চাহকে খাব?"

"হ'ব বাৰু, আস্তে-আস্তে।"

"কওক, হাম্বুৰ্গত কি কৰিলে?"

হাঁহিলোঁ, আৰু ক'লোঁ যে খুব ঘূৰিলোঁ। ডাঙৰ চহৰ, ব্যস্ত চহৰ, মই ক'লোঁ, আমাৰ এই সৰু বিশ্ববিদ্যালয় চহৰখনৰ লগত বহু অমিল। গ্যেন্‌জেমাৰ্কট্ থিয়াটাৰত 'আনে ফ্ৰাঙ্কৰ ডায়েৰী' চলিছে, এ'ল্‌বে নদীত নৌকাবিলাস, ৰীপাৰ্‌বাঃন্...পুনৰ হাঁহিলোঁ। অৰ্থাৎ, একো নক'লোঁ। কাক লগ পালোঁ নাপালোঁ, হাম্বুৰ্গত মোৰ কামটো হ'ব নে নহয়, উল্লেখেই নকৰিলোঁ। আনাইও হাঁহিলে।

"মানফ্ৰেডৰ পাৰ্টিলৈ নগ'ল কিয়?"

"পাহৰিলোঁ—মানে, ঠিক পাহৰা নাই, কিন্তু হাম্বুৰ্গৰপৰা আহি পাইছোঁ মাত্ৰ, এই হুলস্থূলৰ মাজলৈ যাবলৈ বৰ ইচ্ছা নগ'ল। ধৰি লওক, ধৰি লওক—"

"ধৰি লওক, পাহৰিলোঁ", আনাই ক'লে, আৰু হাঁহিলে। আনাই হাইন্‌ৰিখ্ ফন্ ক্লাইষ্টৰ কিতাপখন দেখুৱালে, জাৰ্মান গল্পত ক্লাইষ্টৰ প্ৰভাবৰ কথা ক'লে, এটা পাত পঢ়ি শুনালে, মোৰ মুখলৈ চালে।

মই ক'লোঁ, "আপোনাৰ বস্তুটো পাইছোঁ", আৰু কফি-যন্ত্ৰৰ ৰিংটো উলিয়ালোঁ।

আনাই ইমান সময় এইটোৰে অপেক্ষা কৰিছিল, মুখখন উদ্ভাসিত হ'ল, তাৰপাছত আকৌ সেমেকা পৰি গ'ল।

"ইঃ, আপুনিনো বাৰু এইটো দিবলৈকে এনেকৈ বৰফ-বৰষুণৰ মাজেৰে—"

মই হাঁহিলোঁ আৰু বাধা দি ক'লোঁ, "অহাকালিলৈ আৰু ধৈৰ্য ধৰি থাকিব নোৱাৰিলোঁ। আজি এস্প্ৰে'চ' কফিৰ বতৰ। আজিৰ এই বতৰত চহৰৰ ক্লাইপে'বোৰৰ ভিৰৰ কথাতো জানেই। গতিকে বতাহ-বৰষুণ নেওচি চহৰৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ এস্প্ৰে'চ' কফিৰ ঠাইলৈকে আহিলোঁ ঃ লুড্‌ভিগষ্ট্ৰাচে ২৭, কোঠালি—১৭—"

"ধন্যবাদ", আনাই ক'লে আৰু হাঁহিলে, "কিন্তু এই ৰিংটো বা এতিয়া খায় নে নাখায়, আহকচোন চাওঁ—"

মাজৰ দুৱাৰখন ঠেলি পাকঘৰলৈ গ'লোঁ, আৰু ৰিংটো খুৱাবৰ চেষ্টা কৰিলোঁ। নোৱাৰিলোঁ। হাঁহিলোঁ। আনাই পুতৌৰ হাঁহি হাঁহিলে আৰু ক'লে, "এৰক। ইয়াৰ এটা বেলেগ কিটিপ আছে—য়ানচে হে খুৱাব পাৰিব। মই নিজে কাহানিও নোৱাৰোঁ। ডক্টৰ হাইডুৱেও কিটিপটো নাজানে।"

"গতিকে এস্প্ৰে'চৰ কোনো আশা নাই?", মই কৰুণকণ্ঠে সুধিলোঁ।

"গতিকে এস্প্ৰ'চৰ কোনো আশা নাই?", মোৰ অনুকৰণ কৰি আনাইও কৰুণকণ্ঠে ক'লে, "য়ানচহঁত নহালৈকে। চাহ?"

"চাহ", মই হতাশভাৱে ক'লোঁ।

গেছৰ ৰিংটোত পানীৰ কেটলিটো উতলিব ধৰিলে। পুনৰ আহি কাউচখনত বহিলোঁ।

"এতিয়া গৰম পাইছেনে অলপ?"

"হয়, বেছ গৰম হৈছে", মই ক'লোঁ, "আপুনিহে বৰং অলপ ভালকৈ উম লওক।" ষ্ট'ভটো আনাৰ কাষলৈ অলপ ঠেলি দিলোঁ, ক'ৰবাত কিবা এটা খহি গৈ ধোঁৱা বেছিকৈ ওলাব ধৰিলে।

আনাই হাঁহিলে আৰু ক'লে, "ৰেকৰ্ড শুনিব? এখন নতুন মৎচাৰ্ট্ আছে—"

মই ৰেকৰ্ডপ্লেয়াৰটোলৈ চালোঁ, আৰু ৰেকৰ্ডবোৰলৈ। বেছিভাগ মৎচাৰ্ট্, বে'থফে'ন্ আৰু ভৰ্জাক্, কেইখনমান হাংগেৰীয় লোকসংগীত, আৰু অইন এটা স্তূপ বেলেগে থোৱা—সেয়া য়ানচৰ বে'নি গুড্‌মেনৰ ক্লাৰিনেট্ আৰু ডিক্সিলেণ্ড্ জাজৰ ৰেকৰ্ড (নিতান্তই য়ানচৰ ঃ সেইকেইখন বজালে আনাৰ পাকঘৰত কাম ওলায়)। হাঁহিলোঁ। আনাই বুজিলে।

"বাৰু নালাগে", আনাই ক'লে, "বতৰটোও আজি কিবা বৰ চেপি ধৰা ধৰণৰ, অলস-অলস, একো কৰিবৰ মন নাযায়, একো শুনিবৰ মন নাযায়।"

আনাই খিৰিকিৰ পৰ্দাখন কোঁচাই এবাৰ চালে, আৰু ক'লে, "ইস, বাহিৰত সাংঘাতিক বৰফ পৰিছে। খিৰিকিৰ কাঁচকেইখনতো বৰফ একেবাৰে শিল যেন হৈ গোট বান্ধিছে। কি বতৰ! শ্বিচ্‌লিখ্!"

"শ্বয়চ্‌লিখ্", মই শুধৰাই দিলোঁ।

আনাই হাঁহিলে আৰু ক'লে, "শ্বয়চ্‌লিখ্! আপুনি আজি ৰাতি বাৰু যাব কেনেকৈ? শেষ বাছখন চাৰে নটাত নহয় জানো?"

"য়ানচ্ আহক", মই নিৰ্বিকাৰভাৱে ক'লোঁ, "কিবা এটা ব্যৱস্থা হ'ব। সম্প্ৰতি ইয়াতে ভাল লাগিছে।" ভৰি দুখন মেলি দি আৰামকৈ বহিলোঁ।

আনাই হাঁহিব খুজিলে, তাৰপাছত হঠাৎ গম্ভীৰ হৈ গ'ল, ক'লে, "এটা কথা মন কৰিছেনে? ঘৰটো আজি সপ্তাহ-শেষতো কেনেকুৱা সাৰি শব্দ নোহোৱা, কিমান নিস্তব্ধ, যেন এটা এৰাঘৰ—"

"অ, আটাইখন বোধকৰোঁ মে'ন্‌জালৈ গৈছে!"

"নাই, বহুতো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী ভিতৰতে আছে। হাংগেৰীয়বোৰ অৱশ্যে বেছিভাগেই ওলাই গৈছে, কিন্তু জাৰ্মান ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ প্ৰায়বোৰেই ঘৰতে আছে—ছেমেষ্টাৰ শেষ হ'বৰ হ'ল, পৰীক্ষাও আহিছে নহয় দুই-এদিনতে। ডেকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে ভৰি থকা ঘৰ এটা ইমান মৰাৰদৰে যে হ'ব পাৰে, এইটো কিন্তু জাৰ্মানীতহে দেখিলোঁ। এই ব'ৰ্ডিংটো হাংগেৰীত হোৱাহেঁতেন কিন্তু গমগমাই থাকিলহেঁতেন—আপোনালোকৰ দেশত বাৰু কেনেকুৱা?"

"অ, আমাৰ দেশতো ল'ৰাবোৰ বৰ হুলস্থুলীয়া", মই ক'লোঁ। মোৰ ক'বৰ ইচ্ছা হ'ল যে মান্‌ফ্ৰেড এজন জাৰ্মান ল'ৰা আৰু ইষ্ট্‌ভান্ (যাৰ ৰুমত লাইট জ্বলিছে) এজন হাংগেৰীয়, কিন্তু একো নক'লোঁ।

"জাৰ্মানবোৰ ইমান এয়াৰ্নষ্ট, ইমান 'ছিৰিয়াছ'", মুখখন অলপ ওফোন্দাই আনাই ক'লে, "ভাল নালাগে", তাৰ পিছতে হাঁহিলে। বাহিৰত হলঘৰত টেলিফোনটো বাজিব ধৰিলে। "য়ানচ্ হ'ব পাৰে।"

"মই চাইছোঁ—"

"চাব, হলঘৰত লাইট নাই কিন্তু, সাবধানে যাব।"

এন্ধাৰ হলঘৰটোলৈ ওলাই আহিলোঁ। বাহিৰৰ বতাহৰ সোঁ-সোঁ শব্দ হলঘৰলৈকে শুনা গৈছে। কাৰ্পেট নোহোৱা হলঘৰটো সাংঘাতিক ঠাণ্ডা হৈ গৈছে, ঠাণ্ডা আৰু নিস্তব্ধ, মাথোঁ গুন্টাৰ্ গ্যেৰ্‌লাখৰ কোঠাৰপৰা টাইপৰাইটাৰৰ খট্‌খট্ শব্দ আহিছে। টেলিফোনটো কোনখিনিত আছে জানো, এন্ধাৰতে তুলিলোঁ। এটা অস্পষ্ট কলৰব আৰু গিলাচৰ টুং-টাং শব্দ সিমূৰৰপৰা টেলিফোনৰ মুখেৰে ভাহি আহিল, আৰু জাজ্‌বেণ্ড্ এটাই 'পাট্ৰিচিয়া' বজাইছে। য়ানচে ৰাট্‌হাউচ্ কে'লাৰৰপৰা ফোন কৰিছে। সি নিৰ্ভুল জাৰ্মান কয়, মোৰ লগত তাৰ 'ডু' অৰ্থাৎ 'তুমি' চলে। "অ', তুমি হাম্বুৰ্গৰপৰা আহিলাই?", সি ক'লে, "পাৰ্টিলৈ নাহিলা কিয়?" "সেইবোৰ বহুত কথা, পাছত ক'ম", মই ক'লোঁ, "পাৰ্টি—।" "ডুম্‌কপ্‌ফ্ (মুৰ্খ!)! কিহৰ বহুত কথা?" "পাৰ্টি কেনে চলিছে?", মই ক'লোঁ। "প্ৰিমা (উত্তম!) হে'ৰ ছিছেকে যিখনহে কৰিব লাগিছে—জাৰ্মানেও যে দিল খুলি কথা ক'ব পাৰে আজিহে গম পালোঁ।" "মানফ্ৰেডক মোৰ জন্মদিনৰ শুভইচ্ছা জনাবা।", মই ক'লোঁ। "জনাম। আনাৰ মূৰৰ বিষ কেনে পাইছে?" "এতিয়া ভাল পাইছে। মাতি দিম?" "নাই নাই, মাতিব নালাগে, মোৰ এতিয়া সময় নাই", য়ানচে লৰালৰিকৈ ক'লে, "তুমি আনাৰ লগত আছা যেতিয়া মই আৰু নিৰ্দেশ দিয়াৰ দৰ্কাৰ নাই। ক'বা, আমাৰ আৰু আধাঘণ্টামানৰ পাছত পাৰ্টি শেষ হ'ব। তুমি গুচি নাযাবা, আমি ঘৰলৈ যাবলৈ এখন গাড়ীৰ ব্যৱস্থা কৰিব ধৰিছোঁ, তাৰে তোমাকো থ'ব পাৰিম।" "গাড়ী পোৱা যাব? কাৰ গাড়ী?" "কাৰোবাৰ গাড়ী। কোনে পৰোৱা কৰে কাৰ গাড়ী! বাহিৰ নোলাবা। যাব ধৰিছোঁ। আউফ্ ভিদাৰ্‌জে'হ্‌ন্!" "ভিদাৰ্‌জে'হ্‌ন", মই ক'লোঁ আৰু ফোনটো নমাই থ'লোঁ।

পুনৰ গৰম কোঠাটোলৈ আহিলোঁ। আনাই চাহ বাকিব ধৰিছে। এটা চিগাৰেট জ্বলালোঁ আৰু ক'লোঁ, য়ানছেই হয়, পাৰ্টিৰ মাজতো তাৰ চিন্তা হৈছে এয়ে যে কাৰোবাৰ মূৰৰ বিষ হৈছে, মানুহটো আছে ৰাট্‌চ্‌কে'লাৰত, মনটো আছে লুড্‌ভিগ্‌ষ্ট্ৰাচেত। আনাই হাঁহিলে, আৰু ক'লে, "আপোনাৰো জানো মানুহটো জাৰ্মানীত, মনটো নিজৰ দেশত, নিজৰ দেশৰ কাৰোবাত নহয়?"

হাঁহিলোঁ। আনাই কেইমুহূৰ্তমান মোৰ পিনে চাই ৰ'ল, কিন্তু মই একো নকৈ পুনৰ হাঁহিলোঁ। আনাই চেষ্টা এৰি দিলে।

"গাখীৰ নে নেমুটেঙা?"

"যিকোনো এটা। আপুনি কিন্তু গাখীৰহে ল'ব।"

আনাই মোৰ চাহখিনিৰ ওপৰত এটা নেমুটেঙাৰ ৰস চেপি দিলে। ক'ৰবাৰপৰা বিচাৰি দুটুকুৰামান হাংগেৰীয় ভুৰ্ষ্টো উলিয়ালে, ক'লে যে বোধকৰোঁ অলপ শুকান হৈ গৈছে, কিন্তু তাকেই এনেকৈ সজাই দিলে যে ধাৰণা হ'ল ৰাট্‌চ্‌কে'লাৰৰ পাৰ্টিটো হেৰুৱাই মোৰ বিশেষ লোকচান হোৱা নাই, হঠাৎ মোৰ ধাৰণা হ'ল মোৰ খাবৰ ইচ্ছা গৈছে, আৰু এই হাংগেৰীয় ভুৰ্ষ্ট্ আৰু চিট্ৰন চাহ মোৰ লোভনীয় যেন লাগিছে (অৱশ্যে চাহত অলপ ৰাম্ দিব পৰা হ'লে উৎকৃষ্ট হ'লেহেঁতেন, কিন্তু এই ঘৰত সাধাৰণতে ৰাম নাথাকে)।

আনাই আৰু এবাৰ খিৰিকিৰ পৰ্দাখন কোঁচাই বাহিৰলৈ চালে, ক'লে, "কি বতৰ! বৰফ, বৰফ, বৰফ, মন একেবাৰে কিবা কৰি দিয়ে। যাক, ছেমেষ্টাৰটো শেষ হ'লে ৰক্ষা পৰোঁ!"

"বন্ধত ক'ৰবালৈ যোৱাৰ ঠিক কৰিছে?"

"ইটালীলৈ। ফ্লৰেন্স।"

অৱশ্যেই। মোৰ মনত পৰিল, ফ্লৰেন্সত আনাৰ বায়েকৰ বিয়া হৈছে, হাংগেৰীৰপৰা পলাই আহোঁতে আনাহঁত ফ্ল'ৰেন্স হৈ আহিছে।

"ইটালীলৈ গৈছে?"

"নাই যোৱা। ইচ্ছা আছে খুব।"

"আমাৰ লগতে নাহে কেলেই? ইটালী আপুনি ভাল পাব। ধুনীয়া ৰ'দে ভৰা দেশ। মানুহবোৰো একেবাৰে বেলেগ ধৰণৰ, ইমান খোলা, ইমান বন্ধুত্বপূৰ্ণ, ইমান স্ফূৰ্তিৱান। কথাই-কথাই এনেকৈ প্ৰাণ খুলি হাঁহে, ৰগৰ কৰে, গান গায়। জাৰ্মানবোৰৰদৰে গম্ভীৰ মুখ কৰি গুম্ হৈ বহি নাথাকে...আমি অৱশ্যে ট্ৰেইনেৰে যাব নোৱাৰোঁ—এই ছেমেষ্টাৰ বৰ বেছি পইছা জমাব নোৱাৰিলোঁ", আনাই হাঁহিলে, মই বুজিলোঁ আনাই নতুন গৃহপত্তনৰ খৰচৰ কথা কৈছে, "গ'লে 'আনহাল্টা'ৰ কৰিহে যাব লাগিব।"

(অৰ্থাৎ হিচ্ছ্‌হাইকিং কৰি যাব লাগিব।)

"মোৰ বাইদেউ আৰু ভিনীদেউৰ লগত ফ্লৰেন্সৰ আশে-পাশে ইমান ঘূৰিছিলোঁ, মনত পৰিলেই ভাল লাগে, আকৌ যাবৰ ইচ্ছা যায়। য়ানচৰো এটা ছুটীৰ দৰ্কাৰ হৈ পৰিছে, বৰ খাটনি গৈছে য়ানচৰ এই ছেমেষ্টাৰ্। যাব আমাৰ লগত?"

"দেখা যাওক", মই ক'লোঁ আৰু হাঁহিলোঁ, আৰু কথা ঘূৰাবৰ চেষ্টা কৰিলোঁ, "ডক্টৰ হাইডুহঁত ক'লৈ যাব?"

"ডক্টৰ হাইডু টিৰললৈ যাব খোজে, কিন্তু আনিতাৰ টিৰললৈ যোৱাৰ ইচ্ছা নাই। অৱশ্যে শেষপৰ্যন্ত ভনীয়েক য'লৈ যাব খোজে তালৈকে যোৱা হ'বগৈ।"

"তেওঁৰ কিজানি হাংগেৰীলৈহে যাবৰ মন যাব", মই ক'লোঁ আৰু ডক্টৰ হাইডুৰ ঘৈণীয়েকৰ কথা ভাবিলোঁ। লিয়' কু'ন্ ক'লৈ যাব নুসুধিলোঁ, সি তাৰ বান্ধৱীৰ লগত ব্যস্ত আছে, তাৰ গতি-বিধি নিৰ্ণয় কৰা এতিয়া সম্ভৱ নহয়।

"অ", আনাই ক'লে, হাঁহিবৰ উপক্ৰম কৰিলে, তাৰপাছত হঠাৎ গম্ভীৰ হৈ গ'ল, সুধিলে, "আপোনাৰো বাৰু বেয়া নালাগেনে, যেতিয়া দেখে বন্ধত জাৰ্মান ল'ৰাবোৰ বেগটোত কিতাপ-কাপোৰ গুজি লৈ ঘৰলৈ বুলি ৰে'লত উঠি বহিছে?"

হাঁহিলোঁ। আনাই আকৌ কেইমুহূৰ্তমান মোৰ মুখৰ পিনে চালে, তাৰপাছত চেষ্টা এৰি দিলে। হাঁহিলে, মোৰ প্লেটখনলৈ চালে, আৰু ক'লে, "আখ্ ডু লীবে গট্—"

"লীবাৰ্ গট্", মই শুধৰাই দিলোঁ।

"আখ্ ডু লীবাৰ গট্ (অ' তুমি 'মৰমৰ ঈশ্বৰ!')", আনাই ক'লে, আৰু হাঁহিলে, "পাহৰিয়েই গৈছোঁ, বগা ৰুটি আছে নহয়—"

আনা লৰালৰিকৈ পাকঘৰৰ দুৱাৰলৈ গ'ল, ৰৈ গ'ল। বেৰত খেৰৰ টুপী এটা চকুত পৰিল।

"ফিয়েচলেত কিনিছিলোঁ। কেনে দেখিছে?"

"ধুনীয়া", মই ক'লোঁ।

"ফিয়েচলেৰে কথা আপোনাক কৈছিলোঁনে? ফ্লৰেন্সৰ একেবাৰে কাষতে। আপুনি গ'লে খুব ভাল পাব।"

য়ানচৰ কিতাপ এখনৰ ভিতৰৰপৰা আনাই এখন ছবি-পোষ্টকাৰ্ড টানি উলিয়ালে, এখন স্মাৰক চিত্ৰ। "এয়া ফিয়েচলে। বজাৰ। ৰ'ব।"

আনা পাকঘৰলৈ গ'ল। ফিয়েচলেৰ বজাৰ। কিছুমান গছৰ ছাঁত কাপোৰেৰে তৰা ষ্টল, ষ্টলবোৰৰ ভিতৰত বেঞ্চি পতা, সেইবোৰৰ ওপৰত অসংখ্য ৰকমৰ মণিহাৰী আৰু মনোহাৰী বস্তু। ভালকৈ নাচালোঁ। এডাল গছৰ তলত টেবুল এখনত ইটালীয়ান কেইজনমান বহিছে আৰু দীঘল-দীঘল গিলাচৰপৰা কিবা পান কৰিছে, সম্ভৱতঃ বৰফ দিয়া বীয়াৰ বা ভাৰ্মুট্, ইটালীয়ানকেইজনৰ মুখত, গিলাচবোৰৰ পানীয়ত আৰু টেবুলখনৰ 'চিন্‌ৎচান' লিখা ডাঙৰ চাইদানীখনত ৰ'দ পৰিছে। আন বহুত ছবি-পোষ্টকাৰ্ডৰদৰেই এখন স্মাৰক ছবি।

কোঠাটোত গোটেমৰা গৰম হৈছে যেন লাগিল, অলপ-অলপকৈ তেলৰ ষ্ট'ভটোৰ ধোঁৱাও জমিছে বহুখিনি। খিৰিকিখন খুলি দিলোঁ, লগে-লগে ছাট্‌কৈ ঠাণ্ডা বতাহ সোমাল, আৰু বৰফৰ এটা ঝাপ্‌টা, লৰালৰিকৈ খিৰিকিখন আকৌ বন্ধ কৰি দিলোঁ। খিৰিকিৰ কাৰ্নিচত কিছুমান বৰফ পৰি গলি গ'ল, আৰু মোৰ হাতৰ ছবিখনো বৰফে ঢাকি পেলালে, ধাৰণা হ'ল যেন ৰুছিয়াৰ কোনো গাঁৱৰ ছবি, আৰু বীয়াৰপায়ী মানুহকেইজনৰ এজনৰ চুলি যেন বৰফে ঢাকি পেলাইছে আৰু তেওঁ যেন বগা হৈ যোৱা মান্টেল্ এটা পিন্ধিছে।

আনা ৰুটি লৈ আহিল, আৰু নতুনকৈ গৰম চাহ। খিৰিকিৰ কাৰ্নিচৰ পানীখিনি তৎক্ষণাৎ আনাৰ চকুত পৰিল। মই ক'লোঁ, "কোঠাটো বহু সময় বন্ধ হৈ আছে, মই এবাৰ খিৰিকিখন খুলি দিছিলোঁ—"

"অ", আনাই ক'লে, মোৰ মুখলৈ এবাৰ চালে, আৰু হাঁহিলে, আৰু মোৰ হাতৰপৰা ছবিখন লৈ তাইৰ জোঙা-জোঙা আঙুলিৰে বৰফখিনি চুঁচি পেলালে। ইটালীয়ান কেইজনৰ মুখত আৰু তেওঁলোকৰ হাতৰ গিলাচত পুনৰ ৰ'দ পৰিল। আনাই মোৰ কাপটোত পুনৰ চাহ বাকিব ধৰিলে।

"আকৌ নেমুটেঙা?"

"আকৌ নেমুটেঙা", মই ক'লোঁ, আৰু হাঁহিলোঁ।

"ফ্লৰেন্সৰ উপকণ্ঠ মনোৰম", আনাই ক'লে, আৰু চাহ বকা শেষ কৰি নেমুটেঙাৰ ৰস চেপিব ধৰিলে, "চাইপ্ৰেচ্ আৰু 'অলিভ্' গছেৰে ভৰা, ৰ'দে ভৰা। ফিয়েচলে ফ্লৰেন্সৰ নিচেই কাষতে, তাত এটা ধুনীয়া গীৰ্জা আছে, তেৰ শতিকাৰ। পাহাৰৰ ওপৰত এটা ফ্ৰান্সিস্কান 'মনাষ্টাৰী' আছে, তাৰপৰা চাৰিওপিনৰ দৃশ্য সুন্দৰ দেখি। ৰোমান আৰু ইষ্ট্ৰুস্কান, ভগ্নাৱশেষো আছে, সেইবোৰ চাবলৈও মানুহ যায়। ফ্লৰেন্সৰপৰা ট্ৰামেৰেই যাব পাৰি, বাছো যায়—পিয়াৎচা চান মাৰ্ক'ৰপৰা বাছ এৰে। আমি চাইকেলেৰেই গৈছিলোঁ। সেইদিনা ফিয়েচলেত হাট-বাৰ আছিল। দুশাৰী 'ছেষ্ট্নাট্' আৰু 'লাইম্' গছৰ ছাঁত দোকানবোৰ বহিছিল, কাপোৰেৰে তৰা ষ্টলবোৰৰ ভিতৰত। ষ্টলবোৰৰ বাহিৰত দোকানীবোৰে চিঞৰি-চিঞৰি সিহঁতৰ মালবোৰ ফেৰি কৰিছিল। কি হৈ-চৈ, কি ব্যস্ত জনতা, কিমান ধৰণৰ মুখ, কিমান ধৰণৰ ৰঙৰ বাহাৰ, কিমান উৎসাহ, কিমান ঝলমল ৰ'দ! স্তূপ-স্তূপ পনীৰ, আইচক্ৰীম, বিস্কুট, মিঠা বস্তু আৰু ফল-মূল বিক্ৰী হৈছিল, বটলে-বটলে কিয়ান্টি, প্ৰকাণ্ড টুকুৰিভৰ্তি আপেল, আঙুৰ, 'পিয়াৰ্', ডিমৰু। ফিয়েচলেৰ খেৰৰ বস্তু খুব বিখ্যাত, ৰাশি-ৰাশি খেৰৰ বস্তু বিক্ৰী হৈছিল, বিভিন্ন ৰঙৰ বিচিত্ৰ ডিজাইনৰ খেৰৰ টুপী, বেগ, টুকুৰি। ফ্লৰেন্সত তৈয়াৰী নানা তৰহৰ চামৰাৰ মালো বিক্ৰী হৈছিল। আৰু বিক্ৰী হৈছিল ৰাজ্যৰ সানমিহলি দ্ৰব্য—সস্তা গহনা, জোতা, মোজা, একৰ্ডিয়ন, খেলনা, প্ৰাৰ্থনাৰ মণিমালা, যীশুখ্ৰীষ্ট আৰু কুমাৰী মেৰীৰ ছবি আৰু ক্ৰুছ, কিতাপ, কাপোৰ, ছবি-পোষ্টকাৰ্ড...."